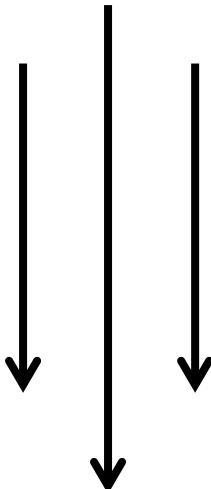
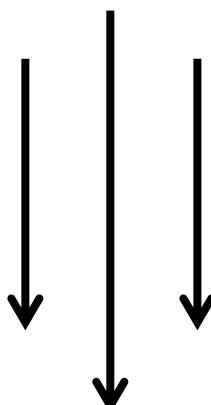

नगर प्रमुख श्री सञ्जु पण्डित ज्यूद्वारा

सातोँ नगर सभामा प्रस्तुत

वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम २०७६/७८

विदुर नगरपालिका

२०७६/०३/१०

**विदुर नगरपालिकाका नगर प्रमुख श्री सञ्जु पण्डितद्वारा नगर सभाको सातौं
अधिवेशनमा आ.व. २०७७/७८ को लागी पेश गरिएको**

वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

विदुर नगरपालिका नगर सभाको सातौं अधिवेशनमा पाल्नुहुने उपप्रमुख ज्यू कार्यपालिका सदस्य ज्यूहरु, एवं नगर सभाका सदस्य ज्यूहरु स्थानीय तहको निर्वाचन पश्चात विदुर नगर सभाको सातौं नगर अधिवेसनको यो संवेदनशील एवं महत्वपूर्ण क्षणमा हार्दिक सम्मान भाव व्यक्त गर्दछु ।

आदरणीय सदस्य ज्यूहरु,

१. संविधान कार्यान्वयनका महत्वपूर्ण आधारहरु निर्माण गरी राजनितिक संकरण कालको अन्त्य भई देश विकास र समृद्धीको सुखद प्रवेशद्वारामा प्रवेश गरी समृद्ध नेपाल सुखी नेपालीको मुल मर्म अनुसार कार्य गर्न थालनी गर्ने एउटा जिम्मेवार सदस्यको हैसियतमा तपाईं हामीलाई पाउँदा मलाई अति नै खुशी लागेको छ ।
२. विभिन्न किसिमका सामन्ती निरङ्कुशतावादीहरुको शासन प्रणालीको अध्याँरो युगको अन्त्य गरी जनप्रतिनिधी मार्फत राज्य संचालन गर्ने संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको युगमा प्रवेश गराउने क्रममा जीवनको आहुती दिनुहुने सम्पुर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरुप्रति हार्दिक श्रद्धाङ्गली अर्पण गर्दछु ।
३. नेपाली समाजको रूपान्तरणमा योगदान पुऱ्याउनुहुने तथा राष्ट्रियता, राष्ट्रिय हित एवं स्वाभिमान सहितको लोकतन्त्र एवं गणतन्त्र प्राप्तीको लागी नेतृत्व प्रदान गर्नुहुने सम्पुर्ण अग्रजहरुप्रति उच्च सम्मानभाव प्रकट गर्न चाहन्छु ।
४. गणतन्त्र स्थापना भएको १२ वर्षको अवधिमा हासिल भएका महत्वपूर्ण उपलब्धीहरु सफलतापूर्वक संस्थागत गरिदै थप सुदृढ र सम्मुनत बनाइने क्रममा नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको ३ तहको सरकार मध्य स्थानीय सरकारको हैसियतमा हामी सबैजना यस विदुर नगरपालिकाको विकास समृद्धी र विदुरवासी आम जनसमुदायको सम्मुनतीमा अहोरात्र खटिने महत्वपूर्ण सदस्यको रूपमा निर्वाचित गराउनुहुने सम्पुर्ण विदुरवासीमा धन्यवाद ज्ञापन गर्दै हाम्रा आजसम्मका कार्यहरुको पुर्ण समिक्षा गरी आगामी दिनहरुमा गर्नुपर्ने कार्यहरुको महत्वपूर्ण सुझाव दिनुहुने सम्पुर्ण बुद्धिजिवी, राजनितिज्ञ, समाजसेवी, पत्रकार लगायत सबैमा धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु ।
५. संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको संविधानद्वारा सुनिश्चितता गरिएका अधिकारहरुको माध्यमबाट हालसम्म तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएका विभिन्न ऐन, नियमावली, कार्यविधि, निर्देशिका लगायतका कानुनहरुको अधिनमा रही कार्य सम्पादन

गरिदै आएको र आगामी दिनमा आवश्यकता अनुसार थप ऐन, नियमहरूको व्यवस्था गर्दै कार्य अगाडी बढाईने प्रतिवद्धता समेत व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

६. संविधान प्रदत अधिकारमा संघीय सरकार, बागमती प्रदेश सरकार र विदुर नगरपालिकाको स्थानीय सरकार बिचमा समन्वय, सहकार्य र सह-अस्तित्वको सिद्धान्तलाई अङ्गीकार गरी नगर भित्रका सम्पुर्ण आर्थिक, सामाजिक तथा भौतिक विकास निर्माणका कार्यहरु हालसम्म कार्यान्वयन हुदै आईरहेको र आगामी दिनमा पनि सोही अनुसार सुमधुर सम्बन्ध कायम गरी थप सशक्त र दिगो रूपमा निरन्तर चलिरहने विश्वास दिलाउन चाहन्छु ।

आदरणीय सदस्य ज्यूहरु

७. विश्वव्यापी महामारीको रूपमा हालैमात्र देखिएका कोभिड- १९ (कोरोना भाइरस)ले सृजना गरेको चुनौतीपुर्ण र असहज अवस्थाको विचमा आ.व. २०७७/७८ को नीति तथा कार्यक्रम नेपालको संविधान कार्यान्वयनको क्रममा स्थानीय सरकार, प्रदेश सरकार र संघीय सरकारसँगको अन्तरसम्बन्ध, सहकारीता, सह अस्तित्व र समन्वयको मर्म भित्र रही प्रस्तुत हुन गईरहेकोले आगामी आ.व.मा यसको महत्व अभ बढोत्तर हुने विश्वास व्यक्त गर्दछु ।
८. कोभिड १९ (कोरोना भाइरस) को कारणले स्वदेश तथा विदेशमा आफ्नो ज्यान गुमाउनुहुने नेपाली लगायत विश्वभरका नागरिकहरु प्रति श्रद्धाङ्गली अर्पण गर्दै शोकाकुल परिवारजनमा समवेदना व्यक्त गर्दै यस रोगको विरुद्ध उपचाररत दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरु प्रति शिष्ट स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु ।
९. कोभिड-१९ (कोरोना भाइरस)को कारणले सामना गर्नुपरेको बन्दाबन्दी जस्तो कठिन परिस्थितीमा आफ्नो ज्यानको समेत पर्वाह नगरी रोगको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचार सेवामा अहोरात्र खटिनुहुने जनप्रतिनिधी ज्यूहरु, स्वास्थ्यकर्मी, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका, सुरक्षाकर्मी, नगरप्रहरी, नगर विपद व्यवस्थापनका कर्मचारी, एम्बुलेन्स चालक एवं यस विषम समयमा समेत सूचना संकलन गरी जनतालाई सुसुचित गराउन समाचार सम्प्रेषण गर्नुहुने सम्पुर्ण पत्रकार ज्यूहरु प्रति आदरभावले म नमन व्यक्त गर्न चाहन्छु ।
१०. कोभिड -१९ (कोरोना भाइरस) रोकथाम, नियन्त्रण र उपचार गर्न यस नगरपालिका संघीय सरकार र प्रदेश सरकारको नीति निर्देशन तथा समन्वयमा अहोरात्र खटिई कार्य गर्न प्रतिवद्ध रहेको व्यहोरा अवगत गराई यस महत्वपुर्ण कार्य सञ्चालनको लागी नगरपालिकाद्वारा स्थापित विपद व्यवस्थापन कोषमा सहयोग पुऱ्याउनुहुने आदरणीय व्यक्तित्व, सरकारी तथा गैरसरकारी संस्था, प्रदेश सरकार एवं संघीय सरकार, सम्पुर्णलाई धन्यवाद दिँदै आगामी दिनहरूमा निरन्तर सहयोग र सहकार्यको समेत अपेक्षा गर्दछु ।

११. जिल्लाकै सदरमुकाम भएकोले यस नगरपालिकाद्वारा कोभिड १९ (कोरोना भाइरस) महामारीको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचार गर्न जिल्ला समन्वय समिति, नुवाकोटसँगको सहकार्यमा त्रिशुली अस्पताललाई थप सेवा सुदृढ र मजबुत बनाउनको लागी आवश्यक आर्थिक एवं अन्य सामाजिक सहयोग पुऱ्याई सकिएको र आगामी दिनमा आवश्यकता अनुसारका पुऱः सहयोगहरु पुऱ्याउने विश्वास दिलाउन चाहन्छु ।
१२. यस नगरपालिका अन्तर्गत रहेका स्वास्थ्य चौकी एवं नगर स्वास्थ्य क्लिनिकहरुबाट आफ्ना नियमित सेवाहरु पुर्णरूपले अनवरत रूपमा सञ्चालन गर्दै कोभिड १९ (कोरोना भाइरस) रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारमा समेत थप सहयोग पुऱ्याउनको निम्ति आवश्यक स्वास्थ्य सामाग्री सहितका स्वास्थ्यकर्मीहरु खटाईरहेको र आगामी दिनहरुमा पनि निरन्तर रहने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु ।
१३. यस नगरपालिकाभित्र संक्रमण फैलिनबाट रोक्न स्थापना भएका मापदण्डका अनुसार स्तरीय क्वारेन्टीनहरु हालसम्म सञ्चालनमा रहेको र आवश्यकता अनुसार थप मजबुत व्यवस्थापन सहित नियमित सञ्चालन गरिने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्न चाहन्छु ।
१४. कोभिड १९ (कोरोना भाइरस)को जोखिमबाट आम नगरवासीलाई थप सुरक्षित राख्न र संक्रमितहरुको उपचारको लागी आवश्यकता अनुसार आईसोलेशन वार्ड निर्माण गर्नको लागी समेत नगरपालिका तयारी अवस्था रहेको र मापदण्डयुक्त आईसोलेशन वार्डमा कोरोना भाइरसबाट संक्रमित विरामीलाई राखी उपचार गर्न कुनै पनि कसुर बाँकी नराख्ने विश्वास दिलाउन चाहन्छु ।
१५. कोभिड १९ (कोरोना भाइरस) महामारीको जोखिमलाई न्युनिकरण गर्दै रोगबाट सुरक्षित रहन्दै भोकबाट जोगिन नगरभित्र रहेका विकास निर्माणका कार्यहरु सहज र निर्वाद रूपमा सञ्चालन गर्नको लागी जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्लाभित्रका सुरक्षा निकाय, नुवाकोट उद्योग वाणिज्य संघ, च्याम्बर अफ कमर्स नुवाकोट, नुवाकोट निर्माण व्यवसायी संघ, जिल्ला सहकारी संघ, लगायतसँग सहजीकरण, समन्वय र सहकार्य गरी खाद्य तथा तरकारीजन्य सामाग्रीहरुको सहज आपुर्ति, महंगी नियन्त्रण, बजारीकरणको व्यवस्था तथा निर्माण सामाग्रीहरु सहज रूपमा उपलब्ध गराई दैनिक ज्याला मजदुरी गरी जिविकोपार्जन गर्नुहुने वर्गका मानिसहरुका लागी पनि आफ्नो दैनिकीमा कुनै पनि किसिमका कमी कमजोरी नआउने व्यवस्था मिलाईएको र त्यसको अलावा एकाध असहाय, अशक्त एवं विपन्न परिवारहरुलाई आवश्यकता महशुस गरी संघीय सरकार एवं प्रदेश सरकारको मापदण्ड भित्र रही न्यूनतम जीवनयापनमा सहज पुग्ने राहत सामाग्री सम्बन्धीत वडा प्रतिनिधीहरुको रोहवरमा हामी आफैले निर्माण गरेको कार्यविधी र त्यसले परिकल्पना गरेको मापदण्ड भित्र रहेर राहतहरु उपलब्ध गराइएको जानकारी गराउन चाहन्छु र सो कार्य आगामी दिनहरुमा समेत निरन्तर रूपमा रही रहने विश्वास दिलाउन चाहन्छु ।
१६. विश्वव्यापी महामारिको रूपमा फैलिएको कोभिड १९ (कोरोना भाइरस) का कारण नेपाल समेतलाई प्रभावित पारेको र आगामी दिनमा सोबाट सृजना हुनसक्ने आर्थिक

एवं खाद्य संकटबाट विदुर नगरपालिका पर्न सक्ने असरबाट नगर वासीहरूलाई बचाउन, आर्थिक आयआर्जन गर्न एवं खाद्य संकटबाट जोगाउन कृषि क्षेत्रलाई प्रवर्धन गर्न आवश्यक भएको र लामो समय देखि धेरै कृषि योग्य जमिनहरू वाभै रहेको अवस्थामा सो वाभौ जमिनहरूमा कृषिजन्य उत्पादन गर्न स्थानिय कृषकहरूलाई उत्प्रेरित गर्न गराउन कृषि उपयोग तथा अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन सहित रोजगारी सिर्जना गरी कृषि उत्पादनलाई वृद्धि गरी स्थानिय आवश्यकता परिपुर्ति गर्न वाञ्छनिय भएकोले “विदुर नगरपालिका कृषि उपयोग तथा अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७” पारित गरी लागु गरिएको छ ।

१७. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम र विदुर नगरपालिका कृषि उपयोग तथा अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७७ को संयुक्त कार्यान्वयनबाट नगरभित्र रहेका बेरोजगारीको न्यूनिकरण गर्नुका साथै कृषिमा आत्मनिर्भर बनाउने र यसै वर्षबाट नगरभित्र उत्पादित कृषि उपजमा न्युनतम समर्थन मुल्य तोकी कृषि पेशा अंगाल्नुहुने व्यक्ति, फर्म र समुदायमा पर्नसक्ने क्षतिको क्षतिपुर्ति व्यवस्था गरी किसानलाई राहत उपलब्ध गराइने छ ।

आदरणीय सदस्य ज्यूहरु

१८. स्थानीय सरकार स्थापना र सञ्चालन भएको ३ वर्षको अवधीमा स्थानीय आयोजनाहरूको पहिचान, प्राथमिककरण, छनौट र मुल्यांकन जस्ता क्रियाकलापहरूलाई तथ्यपरक एवं मापदण्डमा आधारित बनाई हालसम्म भएका कार्यहरूको समिक्षा गर्दै आगामी दिनमा थप मजबुद र सुदृढ ढंगले सञ्चालन गरिदै लिगाने छ ।

१९. जिल्लाकै विपद व्यवस्थापन केन्द्रको रूपमा स्थापित यस विदुर नगरपालिका, विपद व्यवस्थापन शाखालाई नयाँ दमकल सहित थप सशक्त र मजबुद बनाउने काम गरिएको जानकारी गराउन चाहन्छु ।

२०. अस्पताल जाने खर्चको अभावमा घरमै सुतकेरी भएर विभिन्न संक्रमण हुने र महिलाको जोखिममा पर्न सक्ने सम्भावनालाई न्यूनिकरण गर्न सञ्चालन गरिएको सुतकेरी यातायात खर्चबाट विदुर नगरपालिकामा भएको सुतकेरी भएका महिलाहरूले फाईदा पाईसकेका छन् र कोभिड १९ (कोरोना भाइरस) को कारणले कायम भएको बन्दाबन्दीको अवस्थामा सुतकेरी हुनुहुने नगरभित्र अस्थाई वा स्थाई बसोबास गर्नुहुने सम्पुर्ण सुतकेरी महिलाहरूलाई उपमेयर पोषण कार्यक्रम अन्तर्गत घर घरमै पोषण वितरण गर्ने सुविधा समेत पाईसकेका व्यहोरा जानकारी गराउन चाहन्छु ।

२१. धुले नगर सडकहरूलाई क्रमशः पक्की गर्दै जाने अभियान स्वरूप चालु विगतमा जस्तै आ.व.मा समेत विभिन्न सडकहरू कालोपत्रे, ढलान र ग्राभेल गरिएको छ । साथै पक्की आर.सि.सी. नालीको निर्माण कार्य समेत सम्पन्न भएको जानकारी गराउन चाहन्छु ।

२२. नगरबासीलाई खानेपानीको प्रत्याभुत गर्नको लागी एक घर एक धारा अभियानबाट नयाँ र पुराना खानेपानी योजना मर्मत तथा संरक्षण गर्ने कार्य सम्पन्न गरी अधिकांश

वडाहरुमा खानेपानीको पहुँच पुऱ्याई सकिएको र एकाध स्थानहरुमा अपुग भएकोलाई आगामी आ.व.भित्र सम्पन्न गर्ने अठोट व्यक्ति गर्दछु ।

२३. ढिलो गरी स्वीकृत भएको प्रधानमन्त्री स्वरोजगार अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्ने चरणमा प्रवेश गर्दा बन्दाबन्दीले उत्पन्न भएको असहज परिस्थितीका बाबजुद समेत नगर भित्र रहनु भएका कुल ६०० जना बेरोजगारलाई श्रममा लगाई स्थानीय रोजगारको सिर्जना गरी कार्य अगाडी बढाईरहेको अवगत गराउन चाहन्छु ।

२४. बन्दाबन्दीको कारणले निर्माण सामाग्री आपुर्तिमा सहजता उत्पन्न गराई कोभिड १९ (कोरोना भाइरस)बाट बच्ने सुरक्षाका उपायहरु अबलम्बन गरी धेरै भन्दा धेरै निर्माणका योजनाहरु सम्पन्न गर्न सम्भव भएका सम्पुर्ण उपायहरु लगाई ठेक्का प्रक्रियाद्वारा कार्य अगाडी बढी रहेको र ति योजनाहरु यस आ.व. भित्र सम्पन्न गर्ने लक्ष्य लिएको र यसबाट नगरपालिका भित्रका गरिब तथा विपन्न वर्गका व्यक्तिहरुलाई श्रम र रोजगारको अवसर प्रदान गरी खाद्य अभाव र भोकमरीबाट बचाउने कार्यमा पुरा टेवा पुगेको विश्वास व्यक्ति गर्दछु ।

२५. संघीय र प्रदेश सरकार मार्फत प्रदान गरीएको सम्पुरक, विशेष, सशर्त एवं सांसद कोष मार्फत सञ्चालित पुर्वाधार विकास योजनाहरु समयमा नै सम्पन्न गर्न सम्पुर्ण नगरपालिकाका प्राविधिक एवं प्रशासनिक लगायत जनप्रतिनिधीहरु सचेत रही अहोरात्र खटई लक्ष्य पुरा गर्न तल्लिन भई लागेका छौं ।

२६. समयानुकूल जनशक्ति उत्पादन गर्न अन्तराष्ट्रिय स्तरमै प्रतिस्पर्धा गर्न सक्ने जनशक्ति स्वरूप अंग्रेजी भाषाको प्रयोगमा सरलता प्रदान गर्न आधारभुत तह देखी नै अंग्रेजी भाषाको पठन पाठन गराउनको लागी बालबिकास देखी कक्षा पाँच सम्मका कुल ५६०० विद्यार्थीलाई अंग्रेजी माध्यमको पाठ्यपुस्तक वितरण कार्य निरन्तर रूपमा सञ्चालन गरिरहने र सो कार्यबाट सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थीको आकर्षणमा बृद्धि भएको महशुस गरिएको छ ।

२७. विदुर नगरपालिकाको खेलाडीहरु देशको प्रतिनिधित्व गरेर अन्तराष्ट्रिय खेलहरुमा सहभागी हुन हौसला बृद्धीको लागी प्रोत्साहन स्वरूप उनीहरुलाई एक पटकको ८२,००० प्रदान गर्ने कार्य नियमित रही रहेको जानकारी गराउन चाहन्छु ।

२८. इतिहासका धरोहर समाजका अग्रज सम्मानित व्यक्तित्व जेष्ठ नागरिकको स्वास्थ्य प्रति नगरपालिका सचेत रहेकोले गर्दा उहाँहरुको सम्मान स्वरूप घरघरमा गई स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने कार्य निरन्तर रूपमा गरीरहेको छ ।

२९. संविधान प्रदत अधिकार स्थानीय तहमा न्यायीक अधिकार प्रदान पश्चात यस वर्ष प्राप्त विवादलाई मध्यस्तता गरी स्थानीय न्यायीक समिति मार्फत विवाद फछौट गरी मेलमिलाप गर्न सफल भएका छौं ।

३०. कृषिमा आधुनिकिकरण र प्रविधिमा यान्त्रिकरण भन्ने मुल नाराका साथ उत्पादनमा बृद्धि गर्नका लागी ५० प्रतिशत अनुदानमा कृषकहरुलाई ८८ थान मिनिटेलर यसै वर्ष वितरण गरिसकिएको छ ।

३१. हालसम्म ३ वटा वडाबाट अनलाईनमा आधारित घटना दर्ता सूचारु भईसकेको र आगामी आ.व. भित्र सबै वडामा विस्तारित गर्ने कार्यक्रम रहेको जानकारी गराउँछौं ।

आदरणीय सदस्य ज्यूहरु

समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली अभियानलाई आत्मासाथ गर्दै यस नगर क्षेत्रको विकास निर्माण र सुशासन प्रबद्धनका र नगरवासीको समृद्धिका लागि कार्य गर्न दत्तचित्त रही विगतमा हामीबाट व्यक्त भएका प्रतिबद्धताहरुको निरन्तर कार्यान्वयमा लागिरहने र आउदा दिनहरुमा थप नयाँ नयाँ जनमुखी कार्यक्रमहरु कार्यक्रमहरुलाई कार्यान्वयन गर्दै लाने बिश्वास यहांहरुलाई दिलाउन चाहन्छु ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को मर्म अनुसार समुदाय तहका माग र आवश्यकताहरुलाई यथाशक्य संम्बोधन हुने गरी समुदाय तथा वडाका जनप्रतिनिधीहरुका माझ योजना तर्जुमाका विभिन्न चरणहरुको अवलम्बन गरी आगामी आर्थिक बर्षका लागि एकिकृत बार्षिक नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई तयार गरी यस गौरवमय सभामा पेश गर्न पाउदा मलाई गर्व लागेको छ ।

नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयको बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन र नेपाल सरकारको विभिन्न निर्देशनको अधिनमा रही आगामी आर्थिक वर्ष नगरपालिका भित्र सञ्चालन गरिने योजना तर्जुमा वजेटको विनियोजन र त्यस सम्बन्धी सम्पूर्ण सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रकृयाहरु चरणगत रूपमा सम्पन्न गरिएको छ । क्रमश वडा भेला, वडा सिफारिस, विषयगत योजना तर्जुमा समितिको निर्णयहरुलाई समेटदै सम्पूर्ण सदस्यहरुको वृहत र अर्थपूर्ण सहभागिता मार्फत प्राप्त सुझाव लगायतका आधारमा निर्णय भएको कार्यक्रमको दस्तावेज, समष्टिगत नीति, योजना, कार्यक्रम तथा वजेट विनियोजनका सम्पूर्ण प्रकृया पूरा गरी आजको यो गरिमामय नगरसभामा उपस्थित भएको व्यहोरा निवेदन गर्न चाहन्छु ।

नगर विकासमा नगरवासीको असिमित ईच्छा र आकांक्षा लाई पुरा गर्न अहोरात्र खटी समय अनुसार यहाँहरुको सुझाव र सल्लाहलाई शिरोपर गरी कार्यपालिकाको मनोभावना समेतलाई कदर गर्दै नगरको विकास र समृद्धिको लागि समष्टिगत नीति तथा कार्यक्रमहरु तर्जुमा गरिएको छ । नगरको विकासका सपनाहरुलाई मुर्त रूप दिनका लागि विकास निर्माणका कार्यहरुलाई प्राथमिककरण गर्दै क्रमिक रूपमा कार्यान्वयन गर्दै जाने नीति लिइएको व्यहोरा म यो सम्मनीत सभा समक्ष पुनः जानकारी गराउदछु । गत आ.व.मा तय गरिएका विभिन्न परिकल्पना तथा लक्ष्यहरुलाई आगामी आ.व.मा समेत सम्भाव्यता, आवश्यकता तथा औचित्यताको आधारमा निरन्तर अगाडि बढाउने प्रतिज्ञा गर्दै कृषकहरुलाई प्रत्यक्ष फाईदा पुग्ने खालका, महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक लक्षित कार्यक्रमहरु, युवा तथा खेलकुद लक्षित कार्यक्रमहरु लगायत आर्थिक सामाजिक विकासका विभिन्न नीति तथा कार्यनीतिहरुलाई प्रस्ताव गरेको छु ।

क. सुशासन र पारदर्शिता र सेवा प्रवाह सम्बन्धी ।

३२. कार्य सम्पादनलाई चुष्ट दुरुष्ट राख्दै थप सुदृढ गर्दै हाम्रा सेवाहरूलाई निष्पक्ष र पारदर्शी तरिकाले हेर्न सकिने बनाईनेछ ।
३३. सेवा प्रवाहलाई अभ प्रभावकारी र विकास निर्माणको कार्यलाई बैधानिक एवं व्यवस्थित गर्न नेपालको संविधान २०७२ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ तथा यस नगरको सभाबाट पारित विभिन्न ऐन, कानून, नियमावली, कार्यविधी, नीति, निर्देशिकाहरूको अधिनमा रही नियमित कार्यसञ्चालन गरिनेछ ।
३४. विभिन्न शाखाहरूको नियमित कामलाई विद्युतीय माध्यमबाट छिटो छरितो सञ्चालन गर्ने हेतुले आर्थिक प्रशासन शाखा, योजना शाखा, घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा शाखा लगायतबाट प्रदान गरिने सेवाहरू विद्युतीय माध्यमबाट सञ्चालन गरिदै आएको र आगामी दिनहरूमा राजश्व, प्राविधिक, नक्सा शाखाहरूमा समेत विद्युतीय माध्यमबाट सेवा प्रदान गरिनेछ ।
- वडाको जनसंख्या, भूगोल, आवश्यकता र औचित्यताको आधारमा क्रमिक रूपमा त्यस्ता वडाहरूमा अधिकृत स्तरको दरबन्दी कायम गरी कर्मचारीलाई खटाउँदै लगि वडा सचिवको पदलाई अधिकृतमुलक बनाउँदै लगिने नीति अलबम्बन गरिनेछ ।
३५. जनताको समस्या, गुनासो तथा पिरमर्का प्रत्यक्ष सामाधानका लागि विदुर सेरोफेरो तथा लक्षित वर्गका लागि नगरपालिका कार्यक्रम सुरु गरि स्थानीय टि.भि. एफ.एम. मार्फत प्रशारण गर्ने प्रकृयालाई अभ परिस्कृत रूपमा निरन्तरता दिईनेछ ।
३६. नगरपालिकाको आयव्यय विवरण र प्रगतिहरू चौमासिक, अर्धवार्षिक तथा बार्षिक रूपमा समिक्षा गरी नगरपालिकाको सुचनापाटी, स्थानीय पत्रपत्रिका र वेभसाईट तथा विद्युतीय सामाजिक सञ्जालमा प्रकाशित गर्ने र सोको सुभावहरूलाई पृष्ठपोषणका रूपमा ग्रहण गर्दै आगामी कार्यदिशाको रूपमा लिईनेछ ।
३७. पारदर्शी र जनउत्तरदायी सरकारको भूमिकामा रही जनगुनासोको प्रभावकारी व्यवस्थापनका लागि जनसम्पर्क शाखाको व्यवस्थापन गर्दै सामाजिक लेखा परिक्षण, सार्वजनिक लेखा परिक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई गराउने पद्तीको प्रभावकारी अवलम्बनमा जोड दिईने छ । “गुनासो तथा सुभाव” पेटिका, सार्वजनिक वहस, सार्वजनिक सुनुवाईको औजारहरूको प्रयोगमा जोड दिईनेछ ।
३८. राष्ट्रिय तथा स्थानीय संचार माध्यमसंग साझेदारी गरी नगरवासीको सूचनाको अधिकारको सम्मान गर्दै पारदर्शिताको नीति प्रभावकारी ढंगले सञ्चालन गरिनेछ ।
३९. कार्यालयमा कार्यरत जनशक्तिलाई निरन्तर क्षमता विकास गराई बृत्ति विकासका अवसरहरूलाई महत्व दिंदै कार्यसम्पादन मूल्यांकनको आधारमा दण्ड र पुरस्कारको व्यवस्था गर्ने नीतिलाई अंगिकार गरिनेछ । जनसेवामा समर्पित राष्ट्र सेवक कर्मचारीहरूलाई क्षमता अभिबृद्धी गरी कार्य सम्पादनमा सिष्टता सहितको चुष्टता प्रदान गर्न अभिप्रेरित गरिनेछ ।

४०. स्वरोजगार श्रृंजना गर्न संघीय सरकारबाट प्राप्त गरिबसँग विश्वेश्वर अनुदान कार्यक्रमसँग साझेदारी गरी विभिन्न वडामा कार्यक्रम सञ्चालन निरन्तरता दिईनेछ ।

ख. राजस्व तथा कर प्रशासन सम्बन्धी:

४१. नगर क्षेत्रवाट उठाईने विभिन्न कर, दस्तुरलाई विद्युतीय प्रणालीको कार्यान्वयन गरी गत विगत बर्षहरुदेखिकै बांकी बक्यौतालाई असूल उपर गर्न विभिन्न संघ संस्था, नीजि क्षेत्रसँग सहकार्य र साझेदारीको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

४२. चालु आ.व.मा रहेको सम्पति कर र भूमीकरको रूपमा सञ्चालित व्यवस्थालाई प्रभावकारी र बैज्ञानिक कर प्रणालीको रूपमा विकसित गरिने छ । नगरपालिकाको खर्च प्रणाली पुर्ण विद्युतीय प्रणालीमा सञ्चालन भईसकेको र राजश्व प्रणाली तथा अन्यलाई आगामी आ.व.बाट पुर्ण रूपमा कम्प्यूटर सफ्टवेयर प्रणालीमा लगिने छ ।

४३. नगरक्षेत्र भित्र रोजगार सिर्जना गरी बेरोजगार न्यूनिकरणको लागी करको आम्दानीलाई सोही क्षेत्रमा आवश्यकता हेरी प्रयोग गर्दै उद्योगहरुको स्थापनालाई प्रोत्साहन गरी स्थानीय रोजगारी प्रबद्धनमा जोड दिईनेछ ।

४४. नगर क्षेत्र भित्र नियमित रूपले वढी कर तिर्ने कर दातालाई पहिचान गरी सहुलियत प्रदान गर्न विशेष पहल गरिनेछ ।

४५. कम्तीमा एक वडा एक शाखा रहित बैंक स्थापना गर्न बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

४६. विकास निर्माणको लागी अत्यावश्यक निर्माणजन्य सामाग्री ढुंगा, गिड्डी, वालुवा, ग्राभेल, माटो, दहत्तर, बहत्तर, जराजुरी, काठ, दाउरा लगायतका स्थानीय तहको क्षेत्राधिकार भित्र रहेका खानीजन्य तथा नदीजन्य उत्पादन, उत्खनन्, बिक्री एवं निकाशीका लागि बिक्री शुल्क र कर प्रणाली लागु गरी नगरपालिकाको विकास निर्माणका लागि श्रोत जुटाइनेछ ।

ग. घर नक्सा/नापी सम्बन्धी:

४७. आवश्यक मात्रामा जनशक्ति र कानुनको अभावको कारणबाट यस आ.व.सम्म व्यवस्थित गर्न नसकिएको घर नक्सा निर्माण सम्बन्धी कार्य आगामी आ.व.देखि कडाईका साथ लागु गरिनेछ । यसका लागी नगरपालिका क्षेत्र भित्र नक्सा पास नगराई वा निर्माण स्वीकृती नलिइ, तोकिएका मापदण्ड बेरका घर टहरा वा अन्य निर्माण कार्य गर्ने, संरचना परिवर्तन गर्ने, सडक बाटो अधिग्रहण गर्ने, सांध सिमाना मिच्ने, न.पा.ले दिएको आदेश निर्देशनको तीन पटक सम्म उल्लंघन गर्ने व्यक्ती, संघ संस्थालाई कालो सुचिमा राखी न.पा.को सेवा रोकका गरिने नीतिलाई अभ्य प्रभावकारी कार्यान्वयनमा लगिनेछ । भवन निर्माण आचारसंहिताको कडाईका साथ प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिईने छ ।

४८. नगर क्षेत्रभित्र स्वीकृत भएको MTMP अनुसारको सडक मापदण्डलाई कायम राख्दै अन्य भौतिक निर्माणका कार्यहरु सोही दिशानिर्देश अनुसारले व्यवस्था गरेबमोजिम गरिनेछ । साथै मापदण्ड नपुगेका सडकहरुलाई गल्ली रूपमा राखिने व्यवस्था गरिनेछ ।
४९. आवास क्षेत्र, कृषि क्षेत्र र अन्य क्षेत्र गरी जग्गाको वर्गीकरण अनुसार तोकिएको मापदण्ड र प्रकृया पुरा गरी भूमीको व्यवस्थीत प्रयोग गरिनेछ । साथै प्रयोग विहिन रहेका जग्गाहरुलाई भाडामा प्राप्त गरी व्यवसायिक खेती प्रणालीलाई जोड दिई अन्नबाली तथा तरकारीमा आत्मनिर्भर हुने नीतिलाई लागु गरिनेछ ।
५०. हरियाली शहर, हाम्रो विदुर हेँ सबेको रहर भन्ने नारालाई आत्मसाथ गर्दै शहरको सौन्दर्य बढाउन घरधनीले घर सम्पन्न प्रमाणपत्र दिँदा प्राविधिक प्रतिवेदन सहित कम्तीमा २ वटा रुखविरुवा अनिवार्य रोप्नु पर्ने नीतिको अवलम्बन गरिने छ । साथै यस अघि निर्माण सम्पन्न प्रमाण पत्र लिईसकेका घरहरुको हकमा विदुर नगरपालिकाले विभिन्न जातका फलफुलका विरुवाहरु उपलब्ध गराई एक घर एक फलफुलको कार्यक्रममा सरिक हुन समेत म अनुरोध गर्दछु ।
५१. बालमैत्री एंवम अपाङ्गमैत्री हुने गरी सार्वजनिक भवन संरचना निर्माण गर्ने नीतिलाई नियमित अवलम्बन गरिनेछ ।
५२. भूकम्प पुनर्निर्माण लाभग्राहीहरुले निर्माण गर्ने ट्रस प्रकृतीका घरको नक्शापासमा दिई आएको ५० प्रतिशत छुटको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिई पिडितहरुलाई छिटो र सरल ढंगले गुणस्तरीय घर निर्माणका लागि सहयोग गरिनेछ । साथै सम्पदा वस्तीको मापदण्ड पुरा गर्ने घरधनीहरुलाई पनि यो छुटलाई निरन्तरता दिई ऐतिहासिक एंव पर्यटकीय भाव भल्क्ने घरहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
५३. नगरभित्र सडक निर्धारण गरी कित्ताकाट गर्दा कम्तीमा २० फिट अनिवार्य रूपमा निर्धारण गर्नुपर्ने नीति कडाईका साथ लागु गरिनेछ ।
५४. नगर भित्रका सडकको रूपमा मापन गरिएका मुख्य सडक, सहायक सडक लगायत MTMP अनुसार मापदण्ड पुरा भएका सम्पुर्ण सडकहरुलाई क्रमिक रूपमा कित्ता काट गरी व्यक्तिको नामबाट सार्वजनिक सडक बनाउने कार्यको यसै वर्षबाट थालनी गरिनेछ ।

ग) पूर्वाधार विकास सम्बन्धी

५५. नगरपालिकाको सम्पुर्ण पूर्वाधारहरु विकास गर्दा यु.एन्. ह्याबिट्याटको सहयोगमा तयार गरिएको एकिकृत शहरी विकास गुरुयोजनाको परिकल्पनाको परिधी भित्र रही विकास निर्माणका कार्यहरु अगाडी बढाईनेछ । यस परियोजनाको योजना अनुसार सन् २०२३ सम्म योजना तर्जुमा चरण, सन् २०३० सम्म निर्माण चरण, र बाकी पाच वर्ष सम्पन्नताको चरण गरी विभाजन गरिएको कार्ययोजना अन्तर्गत हामी अभसम्म पनि पहिलो चरणमै रहेकोले योजना तर्जुमा तथा नीति निर्माणका कार्यहरु सोही परिधीभित्र रही सन् २०३५ सम्ममा लक्ष्य हासिल गर्न प्रतिबद्ध रहनेछौ ।

५६. साना पूल, कल्भर्ट, सडक ग्रामेल, सडक ढलान, कालोपत्रे, सडकको दुवै छेउमा पेटी निर्माण, नाली निर्माण, सडकबत्ती, विद्युत पोलको उचित व्यवस्थापन, खोला खोल्दा र ढल निकासका लागि ह्यूमपाइपको व्यवस्था, विद्यालय भवन निर्माण, सामुदायिक भवन, खेलकुद भवन तथा मैदान व्यवस्था, सार्वजनिक शौचालय निर्माण एवं मर्मत सम्भार जस्ता योजनाहरु जनसहभागिता जुटाई निर्माण कार्यलाई नियमित रूपमा अगाडी बढाइनेछ ।
५७. MTMP अनुसार को मापदण्ड लागु गरिएका सडकहरुमा विस्तार कार्य गर्दा सोही बमोजिम दायाँबायाँ बराबर हुने गरी विस्तार कार्य अगाडी बढाइनेछ । MTMP को मापदण्ड पुरा नभएका वा पुरा नगर्ने सडक योजनाहरु आगामी आ.व.मा कार्यान्वयन गराईनेछैन ।
५८. स्वास्थ जीवन जिउनको लागी अतिआवश्यक पर्ने स्वास्थ खानेपानी सम्पुर्ण नगरवासीहरुलाई उपलब्ध गराउने प्रतिबद्धता स्वरूप कार्य सम्पन्न भईरहेको र केही स्थानहरुमा थप खानेपानी, डिप बोरिडका वा लिफ्ट प्रविधिका योजना सञ्चालनका लागी आवश्यक सम्भाव्यतता अध्ययन गरी खानेपानीको समस्यालाई आगामी दिनमा न्युनीकरण गर्दै शुन्यतामा ल्याउन पहल गरिनेछ ।
५९. सडक कालोपत्रे गर्नुभन्दा अगाडी आवश्यक पर्ने ढल तथा नाली लगायतका पुर्वाधारहरुको कार्य पुरा गरेपश्चात मात्रै सडक कालोपत्रे गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
६०. खानेपानी, ढल निकास, विजुली, टेलिफोन लगायतका संरचनाहरु निर्माण वा मर्मत कार्य गर्दा कालोपत्रे गरिएका सडकलाई हुन जाने क्षतिको नगरपालिकाको प्राविधिक शाखाको प्रतिवेदन अनुसार सम्बन्धीत निकायद्वारा क्षतिपुर्तिको व्यवस्थापनको सुिंचतता पश्चात मात्र उल्लेखित कार्यहरु सञ्चालन गर्न सहमती प्रदान गरिनेछ ।
६१. नगरपालिकाको आधुनिक भवन निर्माणको लागी डि.पी.आर. समेत तयार गरी संघीय सरकार एवं प्रदेश सरकारसँग साझेदारी गरी निर्माण कार्य थालनी गरिनेछ । साथै नगरपालिका अन्तर्गतका वडा कार्यालय भवनलाई बहुआयामिक रूपमा निर्माण गरिने कार्य अन्तिम चरणमा रहेकोले आगामी आ.व.बाट सबै वडा कार्यालयको सेवाहरु आफ्नै भवनबाट प्रदान गरिनेछ ।
६२. कृषिमा परनिर्भरतालाई अन्त्य गर्नको लागी नगरपालिका भित्रका विभिन्न सुख्खाक्षेत्रहरुमा आवश्यक साना सिंचाई कार्यक्रम सञ्चालनमा रही रहेको र सो कार्य नियमित गरिनेछ ।
६३. संघीय तथा प्रदेश सरकारको समन्वयमा विदुर नगरको विदुर न.पा. वडा नं. ५ र ६ लाई विशेष आर्थिक क्षेत्र घोषणा गर्न पहल गरिनेछ ।
६४. संघीय तथा प्रदेश सरकारलाई प्रस्तावित गरिएको विदुर न.पा. वडा नं. १० को शुभधाट नजिकको जग्गामा औद्योगिक ग्राम स्थापना गर्ने कार्य यसै वर्षबाट थालनी गरिनेछ ।

६५. जिल्ला तथा राष्ट्र के पहिचान दिन सफल ऐतिहासिक नुवाकोट दरबारलाई नमूना पर्यटकीय स्थलको रूपमा विकास गर्ने प्रदेश सरकारसँग पर्यटकीय विकाग गुरुयोजनाको लागी प्रस्ताव पेश गरिसकिएकोले सो योजना अनुसार कार्य अगाडी बढाउन विदुर नगरपालिका प्रतिबद्धता जाहेर गर्दछ ।
६६. विदुर भित्र अवस्थीत नुवाकोट भैरवी मन्दिर, देविघाट जालपादेवी, बेत्रावती उत्तरगयाधाम, भैरमकोट जस्ता पुरातात्त्विक, धार्मिक एवं ऐतिहासिक धरोहरहरुको संरक्षण गर्ने जालपादेवी परिसर, देविघाटमा स्मारक व्यवस्थापन, बेत्रावती उत्तरगयामा थप बृद्धाश्रम निर्माण, लगायत अन्य पर्यटकीय प्रोत्साहन कार्यक्रम गर्ने प्रदेश सरकारसँग साझेदारी गरी अगाडी बढाइने नीति लिईनेछ ।
६७. नगरभित्र अस्तव्यस्त रूपमा रहेका विजुली, टेलिफोन, ईन्टरनेर, टि.भी. लगायतका तारहरुलाई सडकको मापदण्ड अनुसार किनारामा सडक बत्ती सहित व्यवस्थापन गरी जोखिम न्युनिकरण गरी नगर सौन्दर्यलाई बढावा प्रदान गर्ने सम्बन्धीत सेवा प्रदायक सरोकारवालासँग समन्वय गरी कार्यान्वयनमा जोड दिईनेछ ।
६८. बट्टारमा रहेको वसपार्कलाई आधुनिक, बहुआयामिक आयमूलक तथा नमूना योग्य बजारको रूपमा विकास गर्ने DPR तयार गरि सकिएकोले विभिन्न दातृ निकाय तथा सँघसंस्थाहरुसँग समन्वय गरी न्युन व्याजदरमा ऋण समेत प्राप्त गरी आधुनिक र सुविधासम्पन्न बनाइने कार्य यसै वर्ष देखि थालनी गरिनेछ ।
६९. विभिन्न दातृ निकाय तथा लगानीकर्ता एवं साझेदार संस्थाहरुसाग समन्वय गरी नगर भित्र हुन सक्ने आर्थिक, औद्योगिक एवं पर्यटकीय प्रबद्धन कार्यक्रमलाई थप जोड दिईनेछ ।
७०. वडा नं. ४ सिमचौरमा रहेको विदुरका शहिद चन्द्र वयलकोटी गणतन्त्र स्मारक पार्कलाई डिभिजन वन लगायत अन्य कार्यालय एवं प्रदेश सरकारको समन्वयमा क्रमिक रूपमा थप निर्माण कार्यहरु अगाडी बढाइ कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।
७१. वडा नं. १ स्थित त्रिभुवन त्रिशुली मा.वि.को खेलमैदानलाई तयार गरिएको डि.पि.आर. अनुसार संघ वा प्रदेश सरकारसाग समन्वय गरी नगरस्तरीय मिनी रंगशालको रूपमा विकास गर्ने पहल गरिनेछ ।
७२. कम्पाउण्डको काम सम्पन्न भईसकेको वडा नं. ५ को मदन भण्डारी रंगशालाको DPR तयार गरिसकिएकोले आगामी आ.व.बाट निर्माण कार्य थालनी हुनेछ ।
७३. मेशिन औजारहरु प्रयोग गरी सम्पन्न गर्नुपर्ने दश लाख भन्दा माथिका योजनाहरुलाई ठेक्का प्रक्रियाद्वारा सञ्चालन गरिने र सम्बन्धीत उपभोक्ताहरुले अनुगमन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता प्रदान गरीनेछ । साथै उपभोक्ता समिति, टोक विकास संस्था, सामाजिक संघसंस्था एवं स्थानीय गैरसरकारी संस्था लगायतलाई प्राथमिकता दिई विकास निर्माणका योजनाहरु सञ्चालन गरिने नीति कडाईका साथ लागु गरिनेछ ।
७४. उपभोक्ता समितिद्वारा योजनाहरु कार्यान्वयनका लागी हाल कायम रहेको सडक कालोपत्रे र R.C.C. ढलानमा न्युनतम २० प्रतिशत र अन्य कार्यमा न्युनतम ३०

प्रतिशत जनसहभागिता हुनु पर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ । खानेपानी तथा सिंचाईका पाइप खरिद योजनाहरूमा जनसहभागितालाई अनिवार्य गरिनेछैन ।

७५. सिमित श्रोत र साधनलाई मध्यनगर गर्दै जनताको प्रत्यक्ष लागत सहभागीतामा सडक, नाली, खानेपानी लगायत अन्य पूर्वाधार निर्माण गर्न उपभोक्ता मार्फत गरिने विकास निर्माणका कार्यहरू यसै वर्षबाट थप ४० र ५० प्रतिशत जनसहभागिता सहित नगद साभेदारीमा रहने गरी योजना तर्जुमा नीतिको प्रारम्भ गरिनेछ ।
७६. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम, कृषि कार्यविधी अनुसारको अनुदान, पशुपंक्षी पालनमा प्रोत्साहन, औद्योगिक ग्राम स्थापना, विशेष आर्थिक क्षेत्र सञ्चालन, रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम, घरेलु तथा साना उद्योग एवं लघुवित्त सम्बन्धी कार्यक्रम तथा अन्य आयमुलक कार्यहरू सञ्चालन गरी नगर भित्र रोजगारको अवसर सिर्जना गरिने कार्य प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
७७. कोरोनाको महामारी वा अन्य कुनै कारणले विदेशबाट फर्किएका दक्ष जनशक्तिलाई कृषि, पशु, साना उद्योग सञ्चालन लगायतका कार्य गर्ने युवाहरूको छनौट गरी आफ्नो सिप अनुसार कार्य गर्न कम्तीमा “एक बडा एक उद्यमी” नीतिलाई अवलम्बन गरी नगरपालिकाबाट अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।

घ) आर्थिक विकास सम्बन्धी

७८. खाद्यान्त आभावको कारण सिर्जना हुन सक्ने भोकमरीबाट बचाउनको लागी कृषिमा जोड दिनु अपरिहार्य देखिएको नगरभित्रका सम्भावित कृषि योग्य क्षेत्रहरू पुर्ण रूपले बाभो रहित बनाउने कार्य यसै वर्षबाट जोडदारका रूपमा लागू गरिनेछ ।
७९. विदेशबाट फर्किएका युवाहरूलाई रोगजार प्रदान गर्न विगत दुई वर्षदेखि निरन्तर रूपमा बाभो रहेका कृषि योग्य जमिनहरूलाई आधुनिक कृषि प्रणालीको अवलम्बन गरी व्यवसायीक रूपमा कृषि उत्पादन गर्न नगरपालिकाको सिफारिसमा विभिन्न बैंकहरू मार्फत शुलभ व्याजदरमा सहुलियतपुर्ण ऋण उपलब्ध गराउन पहल गरिनेछ ।
८०. कृषि क्षेत्रमा गरेका लगानीको प्रतिफलको सुनिश्चितता गर्न यसै वर्षदेखि कृषि उपजमा न्यूनतम समर्थन मुल्य निर्धारण गरी उत्पादन भएको वस्तुहरूको बजारिकरण एवं शुलभ मुल्यमा विउविजन, किटनाषक विषादी, मल, लगायत कृषि औजारहरूमा समेत सहजीकरण गर्न आवश्यकता अनुसार एक बडा एक कृषि उपज संकलन तथा विक्री एवं भण्डारण केन्द्र स्थापना गर्दै लिगिने छ । साथै यसै वर्षबाट जिल्ला स्थित अन्य साभेदार संस्थाहरूसँग समेत समन्वय गरी कम्तीमा चार वटा हार्ट बजार सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
८१. कृषि कार्यमा मानव श्रमको अभाव तथा लगानी धेरै भइरहेको अवस्थामा कृषि यान्त्रिकरण मार्फत यस समस्यालाई न्यूनिकरण गर्न सकिने हुंदा पावर टिलर, मिनीटिलर, मकै छोडाउने मेशिन जस्ता उपकरणहरू कृषि सहकारी तथा समूहहरूलाई वितरण गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

८२. कृषि उत्पादन बृद्धिका लागि कृषि योग्य जमिनका माटोहरुलाई अनिवार्य परीक्षण गरी माटो सुहाउँदो बाली लगाउन प्रोत्साहन स्वरूप ७५ प्रतिशत अनुदानमा उन्नत खाद्यवस्तुको उन्नत बीउविजन वितरण गर्ने र सिंचाई सुविधा थप विस्तार तथा मर्मत गर्न सिंचाई कार्यक्रम र प्लाष्टिक पोखरी निर्माणको कार्यक्रमको लागि निरन्तरता दिईनेछ ।
८३. खाद्यान्न वालीको उन्नत बीउ उत्पादनका लागि नगरपालिकाले उपयुक्त स्थानहरु छनौट गरी बीज बृद्धि कार्यक्रममा प्रोत्साहन स्वरूप लाग्ने लागत सबै नगरपालिकाबाट व्यहोरी स्थानीय उन्नत जातको विउ उत्पादन गरी आयातित विउहरुलाई विस्थापन गर्ने कार्य यसै वर्षबाट लागु गरिनेछ ।
८४. दैनिक १० लिटरभन्दा बढी दुध उत्पादन गरी नगरपालिकामा सुचिकृत सहकारी वा संकलन केन्द्रमा बिक्री गर्ने किसानहरुलाई आफ्नो उत्पादन बिक्री गरेको विवरणको आधारमा बैकमार्फत प्रोत्साहन स्वरूप प्रति लि. रु २ यस नगरपालिकाले अनुदान उपलब्ध गराउने कार्य यस वर्षदेखि अनिवार्य लागु गरिनेछ । यस कार्यमा संलग्न हुने सुचिकृत सहकारी वा संकलन केन्द्रलाई बजारीकरण (Market Outlet) को अवधारणा अनुसार वार्षिक प्रति सहकारी वा संकलन केन्द्र रु. १०,०००१०० का दरले बजारीकरण दायित्व स्वरूप उपलब्ध गराइनेछ ।
८५. आयातित तरकारीको विस्थापन गरी स्थानीय अर्गानिक तरकारीमा नगरबासीलाई आत्मनिर्भर बनाउन एक घर एक करेसा बारी अवधारणालाई यसै वर्षबाट थालनी गरी प्रत्येक घरलाई माग अनुसार सतप्रतिशत अनुदानमा तरकारीको विउविजन उपलब्ध गराइनेछ ।
८६. व्यवसायिक बेमौसमी तरकारी खेतीमा प्रोत्साहन गर्न निर्धारित साइजमा निर्माण गर्ने फलामे टनेलको लागी यस वर्ष पनि अनुदान उपलब्ध गराई बाँसको टनेल विस्थापित गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
८७. उन्नत नश्लको क्रस पशु वस्तु उत्पादन बृद्धि भएसागै सोही अनुसार पशु पोषण आहार कार्यक्रम संचालन गर्न हिउदे, वर्खे, बहुवर्षिय, घासखेतको विस्तार गर्ने योजनालाई निरन्तरता दिईनेछ ।
८८. भ्यागुते, चरचरे, खोरेत, पिपिआर, रेविज, डिस्टेम्पर जस्ता रोगहरुबाट बचाउन पशु स्वास्थ्य संरक्षण तथा रोग निषेधात्मक कार्यक्रम मार्फत औषधि खरिद गरि निःशुल्क सेवा दिने व्यवस्थालाई निरन्तरता प्रदान गरेको छु ।
८९. आधुनिक वधस्थलको निर्माण सम्पन्न गरिसकेको आजको अवस्थालाई मध्यनजर गरी स्वस्थ मासु उत्पादन तथा बजारीकरणको सुनिश्चिततामा जोड दिन यस वर्ष वडा नं. १, २, ४, ९, को घनावस्ती भएको स्थानमा बधशालाबाट मात्र उत्पादित स्वच्छ, र स्वस्थ मासु विक्री स्थल (Market Outlet) को नीतिलाई अवलम्बन गरी उक्त Market Outlet हरुलाई प्रति वर्ष ५० हजारका दरले प्रोत्साहन स्वरूप रकम उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

९०. थप प्राविधिक जनशक्तिको व्यवस्थापन गरी एक हजार भन्दा बढी कुखुरा पालक कृषक, व्यवसायिक गाईभैंसी पालक कृषक एवं अन्नबाली, तरकारीबाली वा फलफुलबालीको व्यवसायिक खेती गर्ने कृषक वा सहकारीहरूलाई आवश्यक पर्ने प्राविधिक सेवा निःशुल्क उपलब्ध गराईने व्यवस्था गरेको छु ।
९१. कृषि सहकारीको दर्ता, अनुमती वा नविकरण गर्दा अनिवार्य रूपमा कम्तीमा एक जना स्वयंसेवक कृषि वा पशु प्राविधिकको व्यवस्था गर्नुपर्ने प्रावधान यसै वर्षबाट राखिनेछ ।
९२. व्यवसायिक माछा पाल्ने कृषकलाई पूर्वाधार निर्माण पश्चात आवश्यक संख्यामा माछाको भुरा अनुदानमा दिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
९३. फलफुल आयातमा नगरबाट बाहिरिने धनराशीलाई बचतमा रूपान्तरण गर्न एकघर एक फलफुल विरुवा वितरण अभियानलाई आगामी वर्ष समेत निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।
९४. जग्गा जमिन कम भएका र विषादी मुक्त तरकारी खानबाट बञ्चित रहेका नगरबासीहरूलाई आफैनै स्व-उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाउन शहरी क्षेत्रमा कौशी खेती प्रोत्साहन कार्यक्रम यस वर्षबाट लागु गरिनेछ । उक्त कार्यक्रमको लागी आवश्यक वित्तविजन तथा प्राविधिक जनशक्तिको सेवा समेत निःशुल्क उपलब्ध गराईनेछ ।
९५. ठुलो धनरासी लगानी गरी सञ्चालन गरिएका पशु सम्बन्धी व्यवसायमा पशुको अकाल मृत्युको कारण हुने क्षति न्युनीकरण गरी किसानलाई नगरपालिकाको अनुदानमा उपलब्ध भईरहेको पशु विमा सम्बन्धी व्यवस्थालाई यो वर्ष पनि थप निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।
९६. दैवि प्रकोप एवं किरा-फट्याङ्गा लगायत अन्य रोगहरूबाट नष्ट हुन सक्ने अन्नबाली, तरकारीबाली वा फलफुलबालीको क्षतिबाट कृषकलाई जोगाउन नगरपालिकाले समेत अनुदान प्रदान गरी सम्पुर्ण व्यवसायिक कृषकहरूलाई कृषि बालीमा विमाको व्यवस्था अनिवार्य गराउने नीति अवलम्बन गरिनेछ । साथै नयाँ प्रविधिबाट नौलो किसिमको बाली भित्राउने कृषिकहरूलाई प्रोत्साहन दिने नीति ल्याईनेछ ।
९७. विदुरको विकासमा कृषिको आधार भन्ने सिद्धान्तलाई अवलम्बन गर्न कुनै पनि खेतीयोग्य जमिन बाभो नराखी कृषिमा अभिप्रेरित गरी उत्पादन र आर्थिक सम्पन्नताको स्तर उकास्नको लागी कृषि सर्वेक्षण तथा तथ्यांक संकलन कार्यसहित तथ्यांकमा आधारित योजना तर्जुमा यसै वर्ष सम्पन्न गरी सोही अनुसारको कार्यान्वयन नीति लागु गरिनेछ ।
९८. व्यवसायिक पशुपालनमा प्रोत्साहन गर्न गोठसुधार कार्यक्रम, उन्नत जातका बोका वितरण एवं माउपाठी वितरणमा दिईदै आएको अनुदानलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता प्रदान गरिएको छ ।

विपद व्यवस्थापन, सरसफाई तथा वातावरण सम्बन्धी:

९९. जिल्लाकै दैवि प्रकोप उद्धार केन्द्रको रूपमा रहेको यस नगरपालिकाको विद्यमान् वारुणयन्त्र सेवालाई अभ प्रभावकारी र व्यवस्थित गरी जिल्ला र छिमेकी जिल्लामा समेत आपतकालिन सुरक्षा संवेदनशीलतालाई विशेष ध्यान पुऱ्याई आपतकालीन सेवा केन्द्रलाई प्रभावकारी बनाई द्रुत सेवालाई निरन्तरता दिईनेछ ।
१००. विश्वमहामारीको रूपमा फैलिएको कोरोना भाइरस (कोभिड १९) लगायतका रोगहरुबाट हुन सक्ने जोखिम न्युनिकरण गर्नको लागी आवश्यक नीति नियमहरुको निर्माण सम्पन्न गरी सेवा प्रदान गर्दै नगरबासीहरुलाई सुरक्षाको प्रत्याभुती दिलाउने कार्यमा दृढ़ संकल्प रहेको अवगत गराउन चाहन्छ ।
१०१. किसानहरुले उत्पादन गरेका अन्नबालीहरुको क्षति गरी उत्पादनमा ह्रास आउने कार्यमा नगरपालिकाभित्र बाँदरले ठुलो समस्या सिर्जना गरिरहेको भन्ने जनगुनासोलाई सम्बोधन गर्न यसै वर्षबाट बाँदर नियन्त्रण कार्यविधि जारी गरी लागु गरिनेछ । विशेष कार्ययोजना बनाई छाँडा कुकुरहरुको नियन्त्रण गर्ने यस वर्षबाट कडाईका साथ लागु गरिनेछ ।
१०२. जैविक तथा अजैविक फोहोरमैलालाई श्रोतमै वर्गीकरण गरी जैविक फोहोरबाट मल उत्पादन गर्ने लक्ष्यका साथ सामरी दोभानमा निर्माण सम्पन्न भएको Segregation Plant लाई यसै वर्षबाट प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरी अजैविक फोहोरको मात्रालाई न्युनीकरण गरी ल्याण्ड फिल्ड साइटमा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१०३. कालोपत्रे सम्पन्न भएका शहर भित्रका मुख्य तथा सहायक सडकहरुको सरसफाईमा विशेष ध्यान पुऱ्याई आवश्यकता अनुसार हप्तामा कम्तीमा एक पटक बढाउने र महिनामा एक पटक पखाल्ने कार्य अगाडी बढाउन संघ वा प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी ब्रुमर मेशिन खरिद गर्ने कार्य गरिनेछ ।
१०४. पूर्ण सरसफाइका लागि घनावस्ती र बजारका क्षेत्रमा यात्रुहरुको आवागमन बढी हुने बडाहरुमा सार्वजनिक शौचालयको निर्माण तथा व्यवस्थापन गरिने कार्यलाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।
१०५. नगरबासीलाई फलफुलको रसस्वादन, हरियाली प्रवर्द्धन लगायत नगरको सुन्दरतामा अभिवृद्धी गर्न सडकको अगाडी पर्ने सम्बन्धीत घरधनीले संरक्षण र सम्वर्द्धन गर्ने गरी सडकका दायाँबायाँ फलफुलका विरुवा रोप्ने कार्य अगाडी बढाइने छ । सो कार्यको थप हेरचाह एवं व्यवस्थापन गर्नको लागी आवश्यकता भएमा प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमबाट हेरालुको व्यवस्था समेत गराईनेछ ।
१०६. विभिन्न संघसंस्थाले संरक्षण, सम्वर्द्धन र साभेदारी गर्ने गरी आपसी समझदारीमा सडकको नामाकरण समेत हुने गरी सडकका दायाँबायाँ फलफुलका विरुवा रोप्न, हुर्काउन, बढाउने कार्यको थालनी गरिनेछ ।
१०७. नगरको सौन्दर्य विगार्ने गरी निर्मित कुनै पनि किसिमका अस्थाई वा स्थाई संरचना, उद्योग वा व्यवसायलाई मापदण्ड अनुसारको कार्य गर्ने नीति अवलम्बन गर्न कडाईका साथ लागु गरिनेछ ।

१०८. दैनिक कार्य व्यवस्ताबाट फुर्सद निकाली प्राकृतिक सौन्दर्यमा रमाउन चाहने नगरबासीहरूलाई विभिन्न स्थानमा उद्यान निर्माण गर्न एक वडा एक उद्यानको नीतिलाई यस वर्ष समेत निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।
१०९. फुर्सदको समयलाई सदुपयोग गर्न नगरबासीहरूलाई वडा नं. ९ स्थित विजुरा शान्ति पार्क निर्माण कार्य र वडा नं. १२ स्थित देउराली डाँडा मिनी जु तथा पिकनिक समेत आयोजना गर्न मिल्ने पार्कको निर्माण गर्न डि.पि.आर. तयार गरिसकिएकोले नगरपालिकाको आफ्नै श्रोत, विभिन्न सरोकारवाला कार्यालयहरू, दातृ निकाय, सरकारी एवं गैरसरकारी संघसंस्था, प्रदेश तथा संघीय सरकारको समन्वय, सहकार्य, सहलगानीमा निर्माण कार्य थालनी यसै वर्षबाट गरिनेछ ।
११०. नगरक्षेत्र भित्र कुनै पनि ठूला उद्योग स्थापना गर्न सिफारिस दिनु पूर्व प्रारम्भिक वातावरण परिक्षण (IEE) / वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) गरेको प्रमाण पेश गरेमा मात्र सिफारिस दिने नीति लाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।
१११. विदुर नगरलाई प्लाष्टिक मुक्त नगर बनाउन नगरपालिकाका सम्पूर्ण शाखाहरू, सरकारी बिद्यालय, नगरस्वास्थ्य क्लिनिक, स्वास्थ्य चौकी, वडा कार्यालयलाई प्लाष्टिकजन्य पदार्थको प्रयोगमा पूर्ण निषेध अभियानलाई निरन्तरता दिईनेछ । साथै प्लाष्टिकमुक्त नगर निर्माण गर्नको लागी दुना टपरी उद्योग, अल्लो, कपडा तथा कागजका भोला-थैली उद्योगलाई प्रोत्साहन गर्न उक्त कार्यमा प्रयोग हुने मेशिनरी खरिदमा ५०% अनुदान दिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
११२. शहरको सौन्दर्यता कायम राख्न उपयुक्त स्थानमा अटो भिलेज (Auto Village) निर्माण गरी मुख्य सडक किनाराबाट मोटरसाइकल तथा गाडीका ग्यारेजहरूको विस्थापन गर्ने कार्य यसै वर्षबाट लागु गरिनेछ ।

स्वास्थ्य सम्बन्धी:

११३. नगरबासीलाई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने हेतुले हरेक वडाहरूमा तयार भएका स्वास्थ्य चौकी तथा नगर स्वास्थ्य क्लिनिकहरूबाट यस वर्षदेखि सेवा पुर्ण रूपमा सञ्चालन गरिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
११४. गाउँघर क्लिनिकलाई आधुनिक र सुविधा सम्पन बनाई सेवा विस्तार गरी जनस्तरमा स्वास्थ्य सुविधाको पहुँचलाई सहज गराउने कार्य प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ । साथै औषधी खरिद गरी शुलभ दरमा विक्री वितरण गर्ने कार्य गर्नको लागी घुम्ती कोषको रूपमा रु. एक लाख पचास हजार विऊ पुँजी प्रदान गरिए आएकोमा यस वर्ष २ लाख पुऱ्याईनेछ ।
११५. विपन्न नागरिक स्वास्थ्य उपचार सहयोगका लागि मुटु रोगको शल्यक्रिया, क्यान्सरको शल्यक्रिया, मृगौला प्रत्यारोपण, डायलोसिस र पक्षघातको उपचारको लागि तोकिएको कार्यविधीको आधारमा प्रतिव्यक्ति १ पटकको लागि रु २५,०००/- आर्थिक सहयोग गरिने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ । नेपाल सरकारबाट सहुलियतमा शल्यक्रिया गरी

उपचार पश्चातको नियमित औषधी सेवन गरिरहेका विपन्न नागरिकलाई कार्यविधीका आधारमा औषधी सेवन खर्चको व्यवस्था गरेका छौं ।

११६. लागु पदार्थ दुर्व्यसनी एवं एच.आई.भी.एड्स, चेलीवेटी बेचबिखनविरुद्ध जनचेतना अभिवृद्धी कार्यक्रम सञ्चालनमा सरोकारवाला सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थासंग समन्वय गरी कार्यक्रम सञ्चालनमा निरन्तरता दिईनेछ ।

११७. आफ्नो जीवनका विभिन्न आरोह र अवरोहहरु सहितको अनुभवन संहालेर आदरणीय सम्मानित व्यक्तित्वहरु आफ्नो उत्तरार्धमा स्वास्थ्य सेवा समेत ग्रहण गर्न जान असम्भव हुनसक्ने परिस्थितीलाई ध्यानमा राखी नगरपालिकाद्वारा कार्यान्वयन भईरहेको ७० वर्ष माथीका ज्येष्ठ नागरिक स्वास्थ्य परीक्षण कार्यक्रम घरघरमै गई गराईने व्यवस्थालाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ । साथै समय-समयमा घुम्ती स्वास्थ्य शिविरहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

११८. स्वास्थ्य सेवालाई विश्वसनिय र भरपर्दो बनाई आम नागरिकको स्वास्थ्य जीवनको सुनिश्चितता प्रदान गर्न कुनै पनि रोगको पहिचान हुनु अतिआवश्यक रहेको हुन्छ । यसै कुरालाई मध्यनगर गरी यस वर्षबाट नगरपालिकाले कम्तीमा ४ वटा वडाका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा स्वास्थ्य परीक्षण प्रयोगशाला स्थापना एवं सञ्चालन गरिनेछ र आगामी दिनहरुमा सम्पुर्ण वडाहरुमा क्रमिक रूपमा थप सेवा विस्तार गर्दै जाने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

११९. स्वास्थ्य सेवामा थप प्रभावकारी बनाउन संघीय सरकारको समन्वय र नगरपालिकाको ५० प्रतिशत अनुदानमा सम्पुर्ण नगरबासीको स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमको थालनी गरिनेछ । साथै नगर भित्रका अति असहाय वर्गको नागरिकहरु प्रति वडा १० जनाको स्वास्थ्य विमा पुर्णरूपले नगरपालिकाबाट गराईनेछ ।

१२०. मातृ तथा शिशु मृत्युदरलाई कम गर्दै र घरमै सुत्केरी गराउने कार्यलाई शुन्यमा ल्याउन र संक्रमणलाई कमी ल्याउनका लागि नगरपालिका क्षेत्र भित्रका गर्भवती महिलालाई अस्पतालको जन्म प्रमाणपत्रको आधारमा अस्पतालमा सुत्केरी गराए वापत रु ३,००००/- प्रदान गरिए आएको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ । कोरोना भाइरस (कोभिड १९) को कारणले बन्दाबन्दी (लकडाउन) भएको समयमा सुत्केरी हुनुहुने महिला दिदीबहिनीहरुलाई पौष्टिक आहारको अति जरुरी पर्ने हुँदा थप पौष्टिक आहारको प्याकेज बनाई घर घरमै वितरण गरिने कार्य सो आ.व. २०७६/७७को अन्त्यसम्म लागु गरिनेछ ।

शिक्षा, युवा तथा खेलकुद सम्बन्धी:

१२१. प्रत्येक सामूदायिक विद्यालयहरुमा पूर्व प्राथमिक तह देखि कक्षा ५ सम्म क्रमशः अंग्रेजी माध्ययमको पठनपाठनलाई निरन्तरता दिन निःशुल्क रूपमा अंग्रेजी माध्ययमका पाठ्यपुस्तक नगरपालिकाले उपलब्ध गराउने छ । साथै स्थानीय पाठ्यक्रम समेत निर्माण गरी पठनपाठनको व्यवस्था मिलाईनेछ ।

१२२. गुणस्तरीय शिक्षाको आवश्यकतालाई परिपुर्ति गर्न शिक्षक, शिक्षिकाहरूलाई बिषयगत जिम्मेवारी र जवाफदेहिता प्रति उत्तरदायी बनाउन विद्यालयमा विद्यार्थीले प्राप्त गरेको वर्षभरिको नतिजाको आधारमा मुल्यांकन गरी सामुदायिक विद्यालयहरूमा नगरपालिकाबाट वितरित पाठ्यपुस्तकहरु अध्यापन गराउने शिक्षक/शिक्षिकाहरू मध्येबाट प्रति कक्षा एक/एक जना विषय शिक्षकलाई रु. दश हजारका दरले पुरस्कारको व्यवस्था गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१२३. एकाइसौ सताब्दीको माटो सुहाउँदो बैज्ञानिक र प्राविधिक शिक्षा आजको आवश्यकतालाई महशुस गरी प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा वडा नं. १ ईन्ड्रियाणी चौरको खाली जग्गालाई नमूना बहुप्राविधिक शिक्षालय स्थापना गर्न सैद्धान्तिक सहमती दिईसकेकोले आवश्यक प्रकृया पुऱ्याई यसै वर्षबाट निर्माण थालनी गरी नगरबासीहरूलाई प्राविधिक शिक्षाको पहुँचमा सुनिश्चितता प्रदान गरिनेछ ।

१२४. दक्ष डाक्टर र ईन्जिनियरको अभावमा स्वास्थ्य एवं विकास निर्माण क्षेत्रमा टेवा पुऱ्याउने उद्देश्यले छात्रवृत्ती वितरण सम्बन्धी कार्यविधि समेत तयार गरी अनुमोदन भईसकेको परिवेशमा नगरभित्रका सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययन गर्ने गरिब, विपन्न तथा असहाय जेहेनदार विद्यार्थीको उच्च शिक्षा अध्ययनको लागी मेयर छात्रवृत्ती कार्यक्रमको लागु गरी प्रति वर्ष तिनजना सम्म MBBS र B.E. अध्ययन गर्ने विद्यार्थी छनौट गरी उसको अध्ययन अवधीभर लाग्ने शैक्षिक शुल्क पुर्ण रूपमा नगरपालिकाले व्यवस्था गरी छात्रवृत्ति प्रदान गरिनेछ नीति लागु गरिनेछ ।

१२५. संघीय सरकारको नीति तथा मापदण्ड र आफ्नो नगरको आवश्यकता अनुसार अनुकूलन हुने गरी शिक्षक दरबन्दी पुनर्वितरण गरी दरबन्दी मिलान गरिने छ ।

१२६. गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्न आवश्यक जनशक्तिको अभावलाई समेत कमी गर्न सम्पुर्ण विद्यालयहरूमा आवश्यक मात्राको दरबन्दी परिपुर्ति नभएको अवस्थालाई ध्यानमा राखी हाल कायम रहीरहेको स्वयंसेवक शिक्षकको व्यवस्थालाई यस वर्ष समेत निरन्तरता प्रदान गर्दै आवश्यकता अनुसार थप विस्तार गरिनेछ ।

१२७. विद्यार्थी संख्या, कायम रहेको दरबन्दी तथा शिक्षक संख्या एवं भौगोलिक दुरी लगायतका सम्भावित आयामहरूलाई मध्यनजर गर्दै आगामी दिनहरूमा विद्यालयहरु मर्ज गर्ने नीति अवलम्बन गर्दै लिगानेछ ।

१२८. विद्यालयका छात्रछात्राहरूको चाहना, उद्देश्य प्राप्ती, सिर्जित समस्या र हुन सक्ने समाधानका उपाय लगायत विविध विषयमा अन्तक्रिया र मनोपरामर्श सेवा समेत हुने गरी प्रत्येक विद्यालयहरूमा कम्तीमा एक जना आदर्श व्यक्तिको उपस्थिती गराई Career Counseling, मनोसामाजिक परामर्श, छलफल एवं अन्तक्रिया कार्यक्रमलाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।

१२९. शिक्षककरुलाई पेसागत सहयोगका लागि On The Spot Teacher Support Program सञ्चालन गरी शिक्षकको पेसागत क्षमता अभिवृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।

१३०. प्रारम्भिक बालविकासका शिक्षकका लागि प्रोत्साहन तथा पोशाक भत्ताको व्यवस्था गरी उनीहरुलाई शिक्षण सिकाई क्रियाकलापमा अभ वढी क्रियाशिल हुन उत्प्रेरित गर्ने नीति लिइने छ ।
१३१. नगरभित्रका प्रतिभाहरुलाई उजागर गर्न, “स्वास्थ्यको लागी खेलकुद राष्ट्रको लागी खेलकुद” भन्ने मुल नारालाई सार्थकता दिन साथै खेलकुदको माध्यमबाट नगरपालिकालाई चिनाउन मेयर पुरुष फुटबल कप तथा उपमेयर महिला भलिबल कप एवं नुवाकोट गोल्डकप लगायत विभिन्न खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन गरिनेछ ।
१३२. एक वडा एक खेलकुद मैदानको नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ । खेलमैदान वनिसकेका वडामा खेलमैदानको संरक्षण तथा स्तरोन्नति र निर्माण नभएका वडामा खेलमैदान निर्माण गरिने छ ।
१३३. खेलाडीको मनोबल उच्च राख्नको लागी राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगितामा पदक प्राप्त गर्ने नगरबासी खेलाडीलाई उचित पुरस्कार र सम्मान गर्ने नीति लिईनेछ । साथै अन्तराष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगितामा भाग लिएका नगरबासी खेलाडीहरुलाई प्रोत्साहन स्वरूप रु. २५,०००|०० नगद दिने व्यवस्था गरिदै आएको कार्यलाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।
१३४. फुटबल र क्रिकेट खेलमा राष्ट्रिय खेलाडीको रूपमा आफ्नो नाम सुचिकृत गर्न सफल नगरबासी खेलाडीहरुलाई राष्ट्रिय खेलाडीको मान्यता प्राप्त गरुन्जेल मासिक रु. १०,०००|०० का दरमा प्रोत्साहन भत्ता उपलब्ध गराउने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
१३५. नगर भित्र रहेका युवाहरुलाई नगरको नीति निर्माण, योजना कार्यान्वयन, अनुगमन जस्ता क्रियाकलापमा प्रतिनिधित्व गराउन प्राथमिकता प्रदान गर्ने नीति लिइने छ । साथै उपभोक्ता समिति गठन गर्दा कम्तीमा एक जना सदस्य २५ वर्ष भन्दा कम उमेरको युवालाई अनिवार्य समावेश गराईने नीतिलाई कडाईका साथ लागु गरिनेछ ।
१३६. प्रत्येक वडामा वडास्तरीय युवा क्लब गठन गरी युवाहरुलाई खेलकुद, सामाजिक उत्तरदायित्व बहन, विकास निर्माण तथा उत्पादनमूलक कार्यमा सक्रिय गराइने छ ।
१३७. वडाबासीहरुको स्वस्थ जीवनयापनमा सहजीकरण गर्नको लागी आवश्यक पर्ने योग तथा व्यायामको व्यवस्थापन गर्नको लागी आवश्यकता पहिचान गरी निश्चित वडाहरुमा क्रमिक रूपमा युवाहरुकै अग्रसरतामा निर्माण हुने गरी “एक वडा एक योग तथा व्यायाम स्थल” निर्माण गर्ने कार्य यसै वर्षबाट थालनी गरिनेछ ।
१३८. रोजगारी सिर्जना गरी बेरोजगार युवाहरुको संख्यालाई न्यूनीकरण गर्न आ.व. ०७७ जेष्ठ मसान्तसम्म प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमको बेरोजगार सुचीमा सुचिकृत भएका २५ वर्ष मुनिका कम्तीमा २० जना युवाको समूहले व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालन कार्य थालनी गरेमा उत्पादित कृषि उपजको बजारीकरण सुनिश्चितताको लागी एक वडा एक युवा नमुना कृषि समूहलाई रु दुई लाखका दरले अनुदान उपलब्ध गराउने नीति यस वर्षबाट थालनी गरिनेछ ।

भाषा, संस्कृति तथा पर्यटन सम्बन्धी:

१३९. कुनै पनि समाज, जात वा धर्मको पहिचान भनेकै आफ्नो परम्परागत लोक संस्कृति र भाषा हो । यसको संरक्षण र सम्वर्धनका सम्बन्धी नगरपालिकाले गर्नुपर्ने आवश्यक पहल र सहयोग गरिने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
१४०. आफ्नो सांस्कृति आफ्नो पहिचान भन्ने मुल मन्त्रलाई मौलिकता संरक्षण कार्य गर्दै पर्यटन मार्फत आर्थिक संबृद्धिको कार्यक्रमका लागि नुवाकोट सम्पदा वस्ती प्रोत्साहन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई यसको अभ्य प्रभावकारीता विशेष ध्यान दिई तयार गरिएको गुरुयोजना कार्यान्वयमा निरन्तरता प्रदान गर्दै थप समन्वय गरिनेछ ।
१४१. ईतिहासका धरोहरहरुको संरक्षण सिंगो नगरपालिकाको पहिचान तथा पर्यटन विकासमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउने विभिन्न धार्मिक, ऐतिहासिक एवं पर्यटकीय स्थलहरुमा प्रशिद्धि कमाएका सिन्दुरे जात्रा, रोपाई महोत्सव, गोरुजुधाई, घाटुजात्रा, लाखेनाच लगायतका परम्परा र संस्कृतिलाई संरक्षण, संबर्द्धन, प्रबर्द्धन तथा प्रचार प्रसार गर्ने नीति लाई निरन्तरता छ । साथै जिउँदो देवीको रूपमा पुजीदै आएको कुमारीको जिविकोपार्जन, शिक्षादिक्षामा सहजीकरणको लागी मासिक रु. दश हजार उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
१४२. नेपाल चीन ऐतिहासिक सन्धी स्मारक स्तम्भ निर्माण, नुवाकोट दरबारदेखि दुधेलामा जीतगढी गेख्नु उत्तरगया हुदै भृकुटी मार्गको निर्माण, देविघाट-नुवाकोट नेपाल एकिकरण सर्किट, ढिकी जाँतो चुली जस्ता ऐतिहासिक एवं पर्यटकीय स्थलहरुको प्रबर्द्धनको लागि विशेष प्राथमिकतामा राखी कार्यान्वयनका लागी जोड दिईनेछ ।
१४३. एकिकृत संग्राहलयको निर्माण गरी विदुर नगरको ईतिहासलाई समेत भल्काउने गरी पञ्चेबाजा, धिमेबाजा, खैजडि, वालन भजन जस्था परम्परागत लोकबाजा र सांस्कृतिहरुको मौलिकता भल्कने यउटै थलोको रूपमा विकास गरी आन्तरिक एवं बाह्य पर्यटकलाई आकर्षण गर्ने केन्द्रको रूपमा विकसित गरिनेछ ।
१४४. राष्ट्रिय एकिकरण दिवस, सिन्दुरे यात्रा लगायतका स्थानीय पहिचान भल्काउने दिवस, पर्व, मेलाहरुका लागि प्रदेश सरकारको स्वीकृतीमा सार्वजनिक विदा दिने नीतिको नियमितताको लागी पहल गरिनेछ ।
१४५. प्रदेश तथा संघीय सरकारको साभेदारी र समन्वयमा विदुर न.पा. वडा नं. ९ को नेपाल विद्युत प्राधिकरणको पोखरीलाई व्यवस्थित गरी बोटिङ सञ्चालन कार्यको पहल भईरहेको र आगामी दिनमा त्यसले मुहुर्त रूप प्राप्त गर्न थप समन्वय गर्ने तथा आशपासका खाली जग्गाहरुलाई पार्कको रूपमा विकास गरी आन्तरिक र बाह्य पर्यटकलाई आकर्षित गर्ने नीतिलाई यसै वर्षबाट थालनी गरिसकिएकोले आगामी वर्ष उक्त कार्य सम्पन्न गर्ने लक्ष्य राखिने छ ।

१४६. वडा नं. ५ मा निर्माण भईरहेको लोपोन्मुख कुमाल जातीको भाषा, संस्कृति संरक्षण र सम्बद्धनमा टेवा पुऱ्याउने कुमाल संग्रहालयलाई पूर्णता प्रदान गर्दै सञ्चालनमा त्याईनेछ ।

महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता तथा सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी:

१४७. आधा आकास ढाक्ने समाजको परिवर्तन र रूपान्तरणमा अहम भूमिका निर्वाह गर्नुहुने महिला दिदीबहिनीहरुको आर्थिक, राजनैतिक एवं सामाजिक क्षमता विकास, समग्र मुलुकको विकासमा अपरिहार्य रहेको परिपेक्षलाई मध्यनजर गर्दै आवश्यकता अनुसार प्रत्येक वडाहरुमा महिला समन्वय समिति गठन गरी उक्त समिति, समूह, तथा समुदाय एवं महिलाहरुद्वारा सञ्चालित महिला सहकारीहरुलाई विशेष प्राथमिकतामा राखी महिलाहरुको सिप तथा क्षमता विकासमा प्राथमिकता दिईने नीतिलाई निरन्तरता दिई विकासमा मुल प्रवाहीकरण गरिने एवं नेतृत्व विकासलाई क्षमता अभिबृद्धी गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१४८. स्वास्थ्य सेवामा आफ्नो अमुल्य समय र जीवनका महत्वपुर्ण क्षणहरु व्यतित गरी ६० वर्ष पुगी सक्नु भएका स्वास्थ्य स्वयंसेवीकाहरुलाई विशेष प्रोत्साहन भत्ता समेत उपलब्ध गराई सम्मानका साथ विदाई गरिने छ । साथै स्वयं सेविकाहरुको महत्वलाई आत्मसाथ गरी कार्य निरन्तरताको लागी नयाँ सक्षम र स्वयंसेवी भावनाका महिलाहरुलाई स्थानिय आमा समूहको सिफारिसमा जिम्मेवारी प्रदान गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१४९. आफ्नो जीवनको उत्तरार्धमा बौद्धिक एवं परिपक्वताको अपार भण्डारणको रूपमा रहनुभएका हाम्रा समाजका आदरणीय अग्रज ज्येष्ठ नागरिकहरुले आफुले देखेका, भोगेका महत्वपुर्ण घटना र विचारको आदान प्रदान, ज्ञानगुनका अनुभवहरु हस्तान्तरण तथा समाजमा हुन सक्ने विकृतीजन्य कार्यको उन्मुलनमा महत्वपुर्ण सुझाव सहित आफ्ना जीवनका उत्तरार्धका समयहरु व्यतित गर्नका लागी आवश्यक ज्येष्ठ नागरिक दिवा विश्राम स्थलको महत्व अभ बढोत्तर रहेदै गएको आजको यस शहरीकरणको युगमा एक वडा एक ज्येष्ठ नागरिक दिवा विश्राम स्थल निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिई प्रत्येक वडाको टोल टोलमा पुऱ्याईने नीतिलाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।

१५०. देवीघाटस्थित ज्येष्ठ नागरिक प्रतिष्ठानको सेवा र रेखदेखका लागि अत्यावश्यक एक जना सहयोगी जनशक्तिको व्यवस्थापनको लागि यस नगरपालिकाबाट प्रदान गरिई आएको सहयोगलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

१५१. विश्वमा नै दण्डनिय मानिएको बालश्रमको पुर्ण उन्मुलन गरी बालश्रम मुक्त नगरपालिका निर्माण गर्नको लागी नगरपालिका क्षेत्र भित्र व्यक्तिगत वा व्यवसायिक निकृष्ट प्रकारको बालश्रम निषेध गरी बालमैत्री एवं अपाङ्गमैत्री स्थानीय पुर्वाधारहरु निर्माण गरी स्थानीय शासनको सुचकहरु क्रमिक रूपमा पुरा गर्दै नगरक्षेत्रलाई बालमैत्री तथा अपाङ्गमैत्री नगर घोषणा गर्ने अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।

१५२. भौगोलिक हिसावले विकट तथा क्षेत्रफलको हिसाबले ठुला रहेको यस विदुर नगरपालिकाका वडाहरुमा मनोरञ्जन, पिकनिक, व्यायाम लगायतका कार्यहरु गर्नको लागी बालबालिकाहरुलाई Recreation स्थलको रूपमा निर्माण गर्न आवश्यक एक वडा एक बाल उद्यान कार्यक्रमलाई यस वर्ष समेत निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।
१५३. प्रजनन् उमेरका महिला, बालबालिका तथा किशोरीहरुको पोषण सुरक्षाको लागि बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रमलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ । साथै दुहुरा असहाय बालबालिकाको पोषण र शिक्षामा सहयोग गर्ने नितिलाई निरन्तरता दिईनेछ । संरक्षकको अभाव भएका नगरभित्रका असहाय, अपांग, दुहुरा, मानसिक सन्तुलन गुमाएका बालबालिका तथा अन्य नगरवासीहरुको लागि आवश्यकता अनुसार साखेदारीमा समेत हुने गरी पालन पोषण, शिक्षादीक्षा, औषधी उपचारको व्यवस्था गरिनेछ ।
१५४. घरेलु हिंसा पिडित महिलाहरु संरक्षण, सहयोग र जीवनयापनका लागि विशेष महत्व दिई त्यस्ता पिडित महिलाहरुका लागि निशुल्क कानुनी सहयोग तथा आपतालीन सेवालाई दिईएको सहयोगलाई अभ बढोत्तरी गर्ने नीति लिईनेछ ।
१५५. समाजका अग्रज एवं आदरणीय व्यक्तित्वहरु ८४ वर्ष पूरा गर्नुभएको जीवनको एउटा धार्मिक एवं साँस्कृतिक महत्व समेत संरक्षण हुने गरी ज्येष्ठ नागरिकहरुको दीर्घायु र आरोग्य जीवनको कामनाका साथ ज्येष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम यस वर्षबाट लागु गरिनेछ ।
१५६. सुप्त मनस्थितिका बालबालिकाहरुको शिक्षामा पहुँच पुऱ्याउनुको लागी अनुभवी एवं दक्ष शिक्षक शिक्षिकाको व्यवस्थापन गरी सहज जीवन यापनको लागि आवश्यक पर्ने आधारभुत आवश्यकताको परिपुर्तिको लागी समेत सहयोग प्रदान गरिनेछ ।
१५७. मानसिक सन्तुलन गुमाएका नगरबासीहरुलाई सुधार गृहमा राखी उपचार गर्न आवश्यक औषधी लगायतका खर्च व्यवस्थापनको लागी प्रति महिना प्रति व्यक्ति पाँच हजारका दरले प्रदान गर्ने नीतिलाई यस वर्षबाट थालनी गरिनेछ ।

साखेदारी, समन्वय र मानव संसाधन विकास सम्बन्धी:

१५८. स्थानीय तहको निर्वाचनमा गरिएको प्रतिबद्धता अनुरूप स्वावलम्बी वर्गका नागरिकहरुलाई सरोकारवालाहरुको समन्वयमा सीप र क्षमता अभिवृद्धि गरी स्वरोजगार प्रदान गर्ने तालिमहरु संचालनमा जोड दिईने छ ।
१५९. सेवा प्रवाहमा अशक्त रहेका र कम आवश्यकता भएका करारमा सेवारत कर्मचारीहरुलाई स्वेच्छिक रूपमा सेवा निवृत हुन चाहने कर्मचारीहरुलाई सेवा पश्चातको सामाजिक सुरक्षालाई ध्यानमा राखी सेवा निवृत आर्थिक सुरक्षा कोषको व्यवस्था गरि कार्यविधीका आधारमा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गरिनेछ । साथै करारमा कार्य गर्ने कर्मचारीहरुको सेवा निवृती पश्चातको सामाजिक सुरक्षालाई

ध्यानमा राखी नेपाल सरकारको योगदानमा आधारिक सामाजिक सुरक्षा कोष कार्यक्रमको नीतिलाई अबलम्बन गरिनेछ ।

१६०. कार्यालयमा जोखिम क्षेत्रमा कार्य गर्ने सवारी, हेभी ईक्विभमेन्ट चालक, नगर प्रहरी, अग्नि नियन्त्रक, बिद्युत र फोहोरमैलामा कार्यरत कर्मचारीहरुको दुर्घटना र स्वास्थ्य उपचार वीमा गर्ने कार्यलाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।

१६१. कोरोना भाईरस (कोभिड १९) को कारणले हुनसक्ने जोखिमको न्युनिकरण गर्नको लागी नगरपालिका तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरुका सम्पुर्ण कर्मचारीहरुको कोरोना विमा सुविधा प्रदान गरिएको र आवश्यकता अनुसार निरन्तरता प्रदान गरिनेछ । साथै यस जोखिम समयमा कार्यालयको नियमित कार्य गर्ने कर्मचारीहरुलाई कोरोना भाईरस रोगका कारण मृत्युवरणको अवस्था आएमा कर्मचारी परीवारलाई रु. पाँच लाख रुपैया नगद र आफ्नो बालबच्चालाई स्नातक तहसम्मको निःशुल्क शिक्षा प्रदान गर्ने नीति आगामी वर्ष समेत निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।

१६२. नेपाल बिद्युत प्राधिकरण त्रिशुली र देविघाट जलबिद्युत केन्द्रसंग उपयोग बिहिन भएर रहेका जग्गा अनावश्यक अतिक्रमणबाट जोगाउन ५० बर्ष सम्भौता गरी नगरपालिकाले भाडामा लिई कृषि, खेलकुद, पार्क तथा हाटबजार प्रयोजनको लागि प्रयोगमा ल्याउने नीतिलाई थप प्रभावकारी रूपमा अबलम्बन गरिनेछ ।

१६३. नगरभित्र सडकको संरचना विस्तार गर्दा सडकहरुमा पर्न जाने विजुलीको खम्बाहरुलाई सडक किनारामा स्थानान्तरण गर्न लाग्ने लागतको निशुल्क वा न्युन शुल्कमा नेपाल बिद्युत प्राधिकरणसँग साझेदारी गरी निर्माण कार्य सम्पन्न गर्ने नीति लिइनेछ ।

१६४. जमिन उपयोग नीति र कार्यविधि बनाई जमिन उपयोग वर्गीकरण गरी कृषि, आवास, उद्योग, पर्यटन क्षेत्र निर्धारण गरिनेछ । उक्त कार्यको कार्यान्वयन नहुन्जेलसम्म नगरभित्रका सम्पुर्ण जग्गाका कित्ताकाट रोकका गरिनेछ नीति लिइनेछ ।

१६५. नगरभित्रका सार्वजनिक एवं निजी ढिस्को र जग्गा जमिनको आवश्यकताको आधारमा प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण गरी वस्ती, वातावरण लगायत कुनै पनि स्थानबाट वालुवा, ढुंगा जस्ता साधारण निर्माणजन्य सामाग्री उत्खनन् गर्दै बिक्री वितरण समेत गरी जग्गालाई प्रयोग योग्य गराई नगरपालिकाको आम्दानीको श्रोतको रूपमा विकास गरिनेछ ।

१६६. नगरभित्रका सबै सार्वजनिक एवं निजी जमिनहरुको उपयोग र संरक्षण गर्ने कार्यको लागी भुउपयोग नीति निर्माण गरी भुमि व्यवस्थापन कार्य योजना बनाई यसै वर्ष सक्ने नीति लिइनेछ ।

१६७. गरिबी निवारणको लागी लगु उद्योग विकास कार्यक्रम सामाजिक परिचालन र सशक्तिकरणको कार्यक्रमलाई नगरभित्रका सबै वडाहरुमा लागु गरिनेछ ।

१६८. कालोपत्रे भईसकेका र फलामको खम्बाद्वारा विद्युतिकरणको कार्य सम्पन्न भईसकेका सडक किनारामा सडकबत्तीलाई विस्तार गर्दै आगामी दिनमा थप निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।

विविध

१६९. गरिबी उन्मुलन, भूमिहिन रहित नगरपालिका निर्माणको लागी नगरभित्र रहनुहुने वास्तविक भूमिहिनहरुको पहिचान गरी वस्ती विकास नीतिलाई अगाडी बढाईनेछ भूमिहिनहरुको लागी जग्गाको व्यवस्थापन गरीने नीति ल्याइनेछ ।

१७०. गरिबी न्युनीकरण एवं सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी लक्षित कार्यक्रमहरु संचालन गरी स्वावलम्बी वर्ग, उत्पीडित आदिवासी जनजाति, असहाय, असक्त अपाङ्ग, बौद्धिक अपांग एवं महिलावर्गहरुलाई विकासको राष्ट्रिय मूलप्रवाहमा ल्याउन जोड दिईने छ ।

१७१. लैंगिक मैत्री कार्यक्रम, मानव अधिकार एवं जनचेतना, बाल अधिकार जस्ता कार्यक्रम संचालन गरी फरक क्षमता व्यक्ति, स्वावलम्बी वर्ग, आदीवासी, जनजाती, अल्पसंख्यक मुस्लीम, माझी, कुमाल, महिला तथा बालबालिका, द्वन्दपिडित एवं शहिद परिवारका लागि शिपमूलक तथा आयमूलक कार्यक्रम आवश्यकता अनुसार नगर कार्यपालिका सदस्यहरु मार्फत सञ्चालन गरिनेछ ।

१७२. नगरको सर्वाङ्गिन विकास, सुरक्षा, वातावरण संरक्षण, हरियाली तथा सौन्दर्य प्रवद्धन एवं ऐन, नियम, कानूनको पालना गर्नगराउन गठित नगर रक्षकको प्रभावकारी परिचालन गरी सुरक्षा प्रणाली र सेवा प्रवाहमा चुस्तता ल्याउन आवश्यकता अनुसार जिम्मेवार जनशक्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।

१७३. बैदेशिक रोजगार सम्बन्धी समुदायकास्तरमा सूचना पहुँच अभिवृद्धि गरी जनचेतना बढाउने र अनिक्षित रूपमा हुने ठगी र शोषणमा परेका र पर्न सक्ने श्रमशक्तिलाई न्यायमा पहुँच बढाउनका लागि श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालयको साभेदारीमा सुरक्षित बैदेशिक रोजगारीका लागि तथा बैदेशिक रोजगारीमा गएकाहरुको परिवारलाई मनोपरामर्श सेवालाई नगरपालिका मार्फत सञ्चालन भईरहेको विद्यमान परिवेशलाई आगामी दिनमा समेत निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।

१७४. गल्ढी त्रिशुली मैलुड स्याफ्रुबेसी सडक आयोजनाले नगरपालिकाभित्रको क्षेत्रमा सडक निर्माण कार्य सम्पन्न पश्चात मुख्य सडक तथा चोकहरुमा सार्वजनिक नीजि साभेदारीमा यात्रु प्रतिक्षालयको निर्माण कार्य थालनी गरिनेछ । आवश्यकता अनुसार अन्य मुख्य सडक तथा सहायक सडक क्षेत्रहरुमा समेत यात्रु प्रतिक्षालयको व्यवस्थापन गरिदै लगिनेछ ।

१७५. समुदायस्तरमा न्यायमा पहुँच बढाउदै सामुदायिक, सामाजिक विवाद र द्वन्दलाई न्यूनिकरण गर्नका लागि स्थानीय न्यायिक समिति र बडास्तरमा रहेको मेलमिलाप

केन्द्रलाई थप तालिम र समन्वयको व्यवस्थापन गरी सक्रिय परिचालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

१७६. प्रदेश सरकारद्वारा आगामी आ.व.बाट सञ्चालन हुनेगरी ५० शैयाबाट ICU सहितको १०० शैयाको अस्पतालमा स्तर उन्नती गरेको त्रिशुली (जिल्ला) अस्पतालले प्रदान गर्ने सेवा बृद्धि हुँदा विविध शल्यक्रिया लगायतका कार्य गर्दा नगर तथा जिल्ला भित्र रगतको अभाव हुन नदिन नेपाल रेडक्रस सोसाइटी मार्फत स्थापना र संचालन गरिन लागेको ब्लड बैंकलाई नगरपालिकाले आगामी आ.व.बाट निश्चित रकम अनुदान उपलब्ध गराउनेछ ।

आदरणीय सभाका सदस्य ज्यूहरु

सिमित श्रोत र साधन, विकट भौगोलिक परिवेश एवं असिमित विकास निर्माणका कार्यहरूलाई एकत्रित एवं समन्वय गर्न अतिनै कष्टकर रहेको परिवेशलाई मध्यनगर गरी विकास निर्माण कार्यलाई गुणस्तरीय र दीर्घकालिन उपयोगमा ल्याउन मिल्ने गरी सम्पन्न गरीदिनुहुन सम्पुर्ण सभासदस्य ज्यूहरु लगायत आम नागरिक, निर्माण व्यवसायी, उपभोक्ता समिति समक्ष म हार्दिक अनुरोध गर्दछु । नगरबासीको सेवानै हाम्रो धर्म हो भन्ने मुल मर्मका साथ वर्षदिन भरी नगर विकासको कार्यमा खटिई आफ्नो महत्वपुर्ण योगदान प्रदान गर्नुहुने सम्पुर्ण कार्यपालिका र नगर सभासदस्य ज्यूहरु, विषयगत समितिका प्रतिनिधी ज्यूहरु, नगरपालिका एवं अन्तर्गतका सम्पुर्ण कर्मचारी ज्यूहरु, शिक्षक शिक्षिका ज्यूहरु, नागरिक समाज लगायतका सम्पुर्ण महानुभावहरु साथै हाम्रा सम्पुर्ण रचनात्मक कार्यमा प्रशंसा एवं साभेदारी तथा कमीकमजोरीमा टिकाटिप्पणी सहित सचेतताका आवाज एवं कलम चलाउनुहुने राज्यको चौथो अंग पत्रकार ज्यूहरूलाई यस नगरसभाको सातौं अधिवेशनको तर्फबाट हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु । नीति बन्नु मात्रै आफैमा पुर्ण हुँदैन त्यसलाई कार्यान्वयन गर्नु अझ महत्वपुर्ण चुनौती रहेको हुँदा प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम अनुसार नै आगामी आ.व.को बजेट वक्तव्यमा यथोचित सम्बोधन गर्ने प्रयास गरेका छौं । साथै सम्पुर्ण राजनितिक दल, सरकारी निकाय, विभिन्न संघसंस्था, नागरिक समाज, बुद्धिजिवी, उद्योगी व्यवसायी, एवं सम्पुर्ण नगरबासीहरुको श्रृजनात्मक र रचनात्मक सहयोग, सद्भाव र समन्वय सहितको सहभागिताको अपेक्षा गरेका छौं । हाम्रा सम्पुर्ण कार्यहरुको सहयोग र समर्थन एवं गलत कार्यहरुको समिक्षा सहित कमजोरी औल्याउने कार्य गर्दै विगतमा भै भविष्यमा समेत खबरदारी गरिरहनु हुन सरोकारवाला सम्पुर्णमा आग्रह गर्दै सबै मिली सुखी नेपाली सम्बृद्ध नेपालको मुल मर्ममा ईद्वा थप्ने कार्यमा टेवा पुऱ्याउने विश्वासका साथ यस नगरसभालाई सफल र प्रभावकारी रूपमा सम्पन्न गर्नको लागी प्रत्येक वा अप्रत्येक रूपमा सहयोग र सद्भाव, प्रेरणा र उर्जा, खबरदारी र व्यवस्थापन गर्नुहुने सम्पुर्ण महानुभावहरु प्रति नमन गर्दै हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद !

२०७७/०३/१०